Fedje kommune

Sakspapir

Sakshandsamar	Arkiv	ArkivsakID
Dagrun Gunnarson	FE-417, FA-A56	19/503

Saksnr	Utval	Type	Dato
128/19	Formannskapet	PS	26.11.2019
096/19	Kommunestyret	PS	12.12.2019

Læreplassar i Fedje kommune
Lærling helsefagarbeidar og barne- og ungdomsarbeidar

Vedlegg:
Fagforbundet og Delta sine innspel ang. lærlingeplassar

Saksutgreiing:

Oppsummering av saka:
Fedje kommune bør vurdere kor mange læreplassar me skal ha, og i kva for fagområde.

Bakgrunn
Situasjonen no:
Fedje kommune har politisk vedtak om to læreplassar, ein for helsefagarbeidar og ein for barne- og ungdomsarbeidar. I dag er har me berre lærling i barne- og ungdomsarbeidarfaget. Ho skal etter planen vere ferdig i lære april 2020. Me fekk ein annan søkjar på læreplass til barne- og ungdomsarbeidar denne hausten, som fekk avslag fordi det ikkje var ledig plass. Me har ikkje fått aktuelle søkjarar på læreplassen til helsefagarbeidar sidan siste helsefagarbeidarlærling tok fagbrev i mai 2017.

Fedje kommune er medlem av Opplæringskontoret for Nordhordland som er med og sørgjer for at opplæringa skjer i tråd med lovverket. Dei ordnar alle godkjenningar som må på plass (godkjenning av bedrift, fagleg leiar, kontraktar og evt endringar, oppmelding osb) og bidrar i kvalitetssikringa av opplæringa (gjennom utvikling av opplæringsmateriell, oppfølgingsmøter, tinger teoriundervisning, opplæring av rettleiarar mm).

Tilskotet for lærling frå fylkeskommunen er avhengig av om lærlingen har ungdomsrett eller ikkje, og kor lang læretida er. Det vert utbetalt ca 60 000 kr pr lærling. 30% av lærlingtilskotet går til opplæringskontoret. 70% vert utbetalt til kommunen og brukt til dei som driv rettleiing av lærlingane. Dette utgjer ofte ca 20 000 kr pr år pr lærling. På Fedje har me hatt fleire vaksenlærlingar enn lærlingar med ungdomsrett. Dei vaksne lærlingane utløyser mindre tilskot. Men ofte kan dei jobbe sjølvstendig tidlegare enn dei yngste lærlingane.

Kva er reglane for læreplassar?
Dei fleste læreplassar varar i 2 år i 100% stilling. Dette gjeld søkjarar som har gjennomført rett vg1 og vg2 i vidaregåande skule. Vaksne lærlingar kan ha kortare eller lengre læreløp, avhengig av kva dei får godskrive av tidlegare skulegang og praksis. I tillegg kan ein få utvida læretida om ein er langvarig sjuk, får barn eller får permisjon av andre grunnar.

Lærlinglønn er regulert i Hovudtariffavtalen. Tariffavtalen tek utgangspunkt i grunnløn for fagarbeidar. Lærlingen skal ha lønn i verdiskapingsdelen, men ikkje i opplæringsdelen. I

opplæringsdelen (typisk 70% i første halvår, synker til 20% i siste halvår) skal lærlingen gå «på topp» og få opplæring av rettleiar og andre kollegaer, gjere oppgåver og gjere teoretisk arbeid i tråd med opplæringsplanen. I verdiskapingsdelen (typisk 30% i første halvår, opp til 80% i siste halvår) skal lærlingen gjere sjølvstendig arbeid og ikkje gå «på topp», men arbeide i ledige stillingar. Dette er arbeidstakar- og arbeidsgjevarorganisasjonane samde om gjennom Hovudtariffavtalen kap 6.

Dersom ein tar utgangspunkt i ein ordinær lærling, som føl ordninga med 2 år skule og 2 år i lære, får desse ei gjennomsnittslønn på 50% av grunnlønn for fagarbeidar med 0 års ansiennitet. Dvs at ein læreplass kostar 175 000 kr + sosiale omkostningar (35%)= i snitt ca. 230 000 kr i året. Utfordringa er å få ut arbeid i «tilsvarande verdi», slik at lærlingen ikkje vert ein stor ekstrakostnad. I tillegg kjem utgifter til kurs og ekstraarbeid for rettleiar, samt funksjonstillegg for å ta på seg oppgåva. Noko av dette siste vert dekka av lærlingtilskotet.

Kva er fordelen med å ha lærlingar?
- me tilbyr lokal opplæring for lokale ungdommar
- me er med på den felles dugnaden for å skaffe nok flinke fagarbeidarar i framtida
- dei held oss «på tå hev» - det er nyttig for tenestene å få inn eit blikk utanfrå som stadig spør «kvifor gjer de det slik?»

Saka er drøfta med rektor, barnehagestyrar og pleie- og omsorgsleiar, og sendt ut på ei «minihøyring» til dei hovudtillitsvalde og Opplæringskontoret i Nordhordland.

Vurdering
Ein del problemstillingar har dei siste åra dukka opp i forhold til læreplassane våre, som kommunestyret bør ta stilling til:

Eitt eller fleire inntak i året?
Me lyser ut læreplassar ein gong i året i februar/mars, saman med Opplæringskontoret. Me vurderer også søknadar som kjem utanom dette tidspunktet. Det er for å vere på tilbodssida i forhold til vaksenlærlingane, som gjerne søkjer utanom det eine opptaket i året. Problemet er at dette opnar opp for at me prioriterer vaksenlærlingane (som kan søkje heile året, og får plass om dei er kvalifiserte og me har ledig plass) over ungdomslærlingane. Det er bra for tenesta og for vaksenlærlingane, men er det i tråd med kommunestyret sin intensjon med læreplassane?

Kvar bør læreplassane vere?
Barnehagen er godkjente rettleiarar for barne- og ungdomsarbeidarlærling. Dei samarbeidar med skulen, men er likevel ei så lita eining at dei ikkje har kapasitet til å ha fleire enn ein lærling. Det er eit spørsmål om me bør ha barne- og ungdomsarbeidarlærling når me ser liten moglegheit for ledige jobbar innan dette fagfeltet dei komande åra. Samstundes er barne- og ungdomsarbeidar eit fag dei framleis tilbyr begge år for på Austrheim Vidaregåande – i motsetning til helsefagarbeidar. Helsefagarbeidarelevane må gå andre året i Knarvik eller andre stader.
Pleie og omsorg er ei større eining, og det er lettare å ha opplæringskapasitet og dekke alle fagområde for helsefagarbeidarlærlingen. Nasjonalt er det stort behov for helsefagarbeidarar framover, og også truleg lokalt.

Lærling i tider med behov for nedbemanning/bemanningstilpassing:
Det vil truleg verte behov for færre tilsette i barnehagen og i skulen frå 2020 og framover. I følgje nedbemanningsreglane i Personalplan for Fedje kommune, skal mellombels tilsette gå først. Lærlingar er mellombels tilsette, men kommunen har ikkje høve til å bryte lærlingkontrakten når den først er inngått. Men det kan verte oppfatta som urimeleg for fast tilsette som har jobba i Fedje

kommune i 20 år å verte omplassert mot si vilje frå barnehagen til pleie og omsorg medan me held på ein lærling. Enda verre viss me må gå til oppseiingar. Dette taler i mot å ha lærling i barne- og ungdomsarbeidarfaget no, før innretninga på skule og barnehage for framtida er noko meir avklart.

Fagleg sett kunne me gjerne trengt å ha to helsefagarbeidarlærlingar i staden for. Pleie og omsorg kan også ha opplæringskapasitet til det, i alle fall i periodar. Men dei har problem med å hente ut verdiskapingsdelen.

Dei hovudtillitsvalde i Fagforbundet og Delta har sendt felles uttale, som Utdanningsforbundet har slutta seg til. Dei skriv at ønskjer å halde på to læreplassar, men at dei ser utfordringane, særleg i nedbemanningstider. Dei føreslår difor å mellombels endre barne- og ungdomsarbeidarlæreplassen til helsefagarbeidarlæreplass. Og at ein endrar ordlyden til «inntil 2 lærlingplassar», slik at ein kan gjere ei konkret vurdering av økonomiske rammer ved kvar søknad.

Denne løysinga kan etter rådmannen si vurdering fungere greitt, så lenge det er snakk om læreplassar til helsefagarbeidar, og me har ein felles søknadsfrist i året. Då kan me konkret gå inn og vurdere om me har opplæringskapasitet og ledige stillingar slik at me kan hente ut verdiskapingsdelen for lærlingen. Dette kan fungere om t.d. ein lærling er tidlig i læreløpet, og ein annan lærling er seint i læreløpet. Me har fått innspel frå opplæringskontoret på at me har lov å leggje vekt på at det er godt kvalifiserte lokale søkjarar. Det er etter rådmannen si meining i tråd med kommunestyret sin intensjon med å ha lærlingplassar, og vert teke med i vedtaket.

Folkehelse – ikkje relevant
Miljø – ikkje relevant
Økonomi – Utan å ta ut verdiskapingsdelen, kostar ein læreplass kommunen ca 230 000 kr/år + noko til rettleiing. Ved å ta ut verdiskapingsdelen i vikararbeid og i sjølvstendig arbeid/vakter som me uansett treng, kan ein læreplass vere så å seie gratis.

Konklusjon
For å ha ein god lærlingordning, der me tar omsyn til den situasjonen Fedje kommune er i no, er det naudsynt å gjere endringar i dagens vedtak og praksis.

Eit alternativ er å sette av øyremerka midlar kr 230 000 pr år til ein læreplass i bhg/skule eller helsefag, som me kan nytte når me får kvalifiserte lokale søkjarar og har kapasitet, i tillegg til ein fast helsefagarbeidarlæreplass. Rådmannen si vurdering er at Fedje kommune ikkje har råd til dette alternativet i ein periode der me må få driftsnivået ned, om ikkje inntektene aukar. Sidan det er behov for bemanningstilpassing allereie i 2020, vil det vere urimeleg å skjerme lærlingplassane på bekostning av fast tilsette, på trass av alle samfunnsmessige fordelar med å ha lærling.

Rådmannen meiner difor at me bør ha følgjande ordning frå noverande lærling er ferdig:

Fedje kommune har inntil to læreplassar for helsefagarbeidarlærling, etter ei konkret vurdering av økonomisk/fagleg kapasitet, og om me har godt kvalifiserte lokale søkjarar. Fedje kommune har eitt opptak til læreplassar i året, som vert lyst ut i samband med Opplæringskontoret for Nordhordland si generelle utlysing om våren.

Forslag til vedtak:
Fedje kommune har frå 01.01.2020 inntil to læreplassar for helsefagarbeidarlærling. Om me tek inn

ein eller to lærlingar vert avgjort etter ei konkret vurdering av økonomisk/fagleg kapasitet, og om me har godt kvalifiserte lokale søkjarar. Fedje kommune har eitt opptak til læreplassar i året, i samarbeid med Opplæringskontoret for Nordhordland.

Formannskapet - 128/19

F - behandling:
Endringsframlegg Ap, foreslått av Kamilla Bjerkholt Karlsen, Arbeiderpartiet
Fedje kommune er ein lærebedrift. Frå 01.01.2020 har kommunen to læreplassar. Om me tek inn ein eller to lærlingar vert avgjort etter ei konkret vurdering av økonomisk og fagleg kapasitet, og om me har godt kvalifiserte lokale søkjarar. Fedje kommune har eitt opptak til læreplassar i året, i samarbeid med Opplæringskontoret for Nordhordland.

Endringsframlegg frå Kamilla B.Karlsen (Ap):
Fedje kommune er ein lærebedrift. Frå 01.01.2020 har kommunen to læreplassar. Om me tek inn ein eller to lærlingar vert avgjort etter ei konkret vurdering av økonomisk og fagleg kapasitet, og om me har godt kvalifiserte lokale søkjarar. Fedje kommune har eitt opptak til læreplassar i året, i samarbeid med Opplæringskontoret for Nordhordland.

F - vedtak:
Fedje kommune er ein lærebedrift. Frå 01.01.2020 har kommunen to læreplassar. Om me tek inn ein eller to lærlingar vert avgjort etter ei konkret vurdering av økonomisk og fagleg kapasitet, og om me har godt kvalifiserte lokale søkjarar. Fedje kommune har eitt opptak til læreplassar i året, i samarbeid med Opplæringskontoret for Nordhordland.

Samrøystes vedteke.

Kommunestyret - 096/19

K - behandling:

K - vedtak:
Fedje kommune er ein lærebedrift. Frå 01.01.2020 har kommunen to læreplassar. Om me tek inn ein eller to lærlingar vert avgjort etter ei konkret vurdering av økonomisk og fagleg kapasitet, og om me har godt kvalifiserte lokale søkjarar. Fedje kommune har eitt opptak til læreplassar i året, i samarbeid med Opplæringskontoret for Nordhordland.

Samrøystes vedteke.